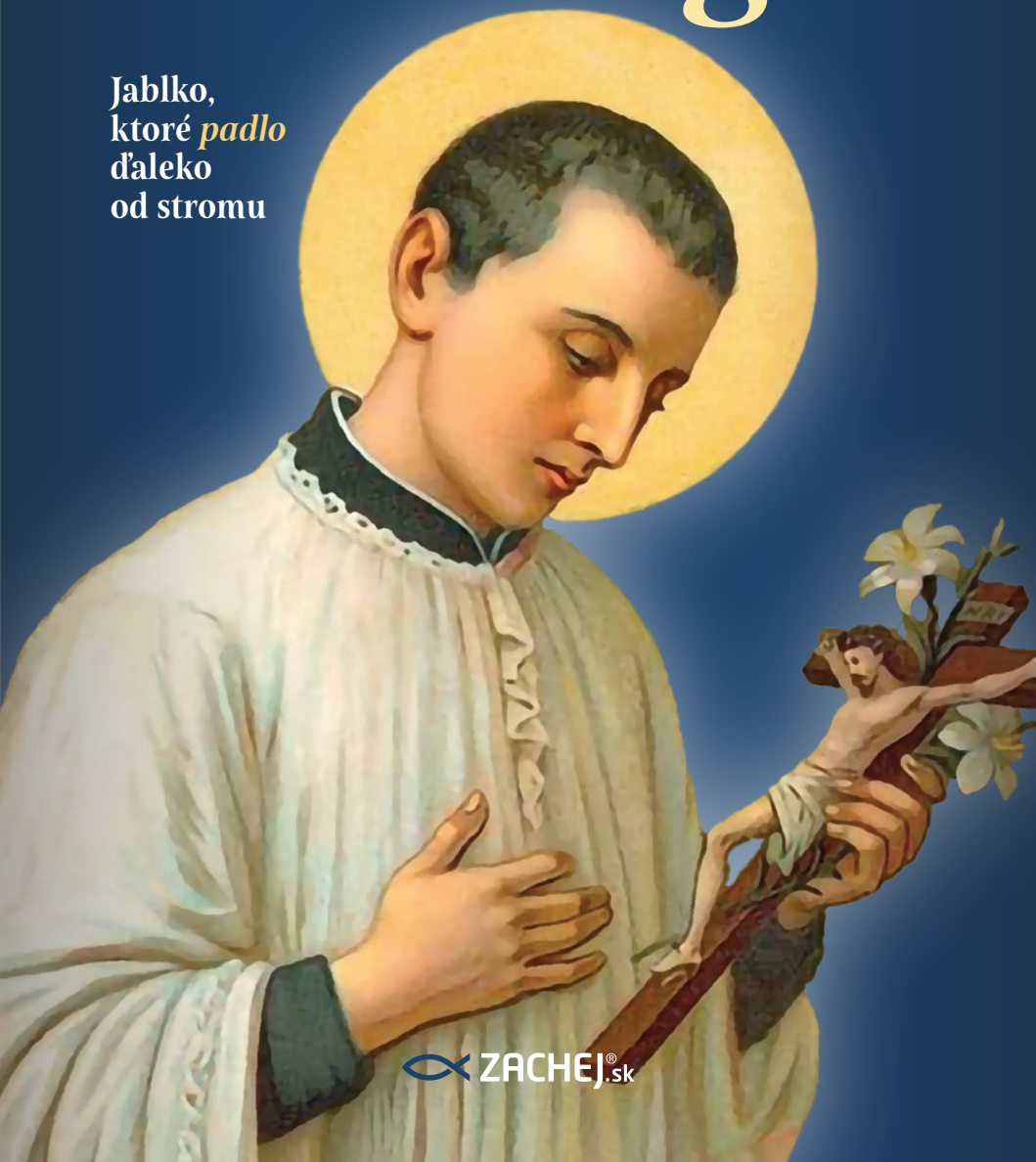

PATRÓN
ŠTUDENTOV
A MLÁDEŽE

Svätý Alojz Gonzága

Jablko,
ktoré *padlo*
ďaleko
od stromu

Svätý Alojz
Gonzága

Alois Hruďička

Svätý Alojz Gonzága

PATRÓN
ŠTUDENTOV
A MLÁDEŽE

Jablko, ktoré *padlo*
ďaleko od stromu

podľa českého originálu *Svatý Alois z Gonzagy, patron mládeže studující,
ve svém působení a oslavení*

Vydal: © Zachej.sk, 2023

Preklad: Silvia Koscelanská-Hajdučková

Grafika: © Bookwork.sk

Jazyková korektúra: Michaela Gočalová

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho prekladu
Svätého písma (SSV, 2016).

ISBN: 978-80-8211-495-2

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie
reprodukovat' v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky,
mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka
autorských práv.

Predslov

Cirkev počas 16. storočia musela prejsť veľkými bojmi. Útočila na ňu reformácia, ktorú šíрили jej pôvodcovia: vášnivý Luther, chladný Melanchton, výrečný Zwingli a zachmúrený Kalvín. Hoci nemali vo všetkom rovnaké názory, v jednom sa predsa len zhodli – v odpore či proteste proti rímskej Cirkvi. Každý boj však so sebou nutne nesie akési oživenie, a tak aj tento veľký duchovný boj, ktorý bol v 16. storočí Cirkvi vnútený, priniesol čerstvé rozprúdenie a napnutie predtým driesmajúcich či spútaných síl. A možno práve to je príčina, pre ktorú božská prozreteľnosť v danom čase i v nasledujúcich storočiach pripustila búrku na Cirkev a tiež na jej vedenie, ktoré, pokiaľ je ľudského pôvodu, je podrobené nedostatkom tak, ako všetko ľudské, čo potrebuje nápravu i zdokonalenie. Takto mali vzklíčiť vzory katolíckeho života. Môžeme spozorovať, že mnohonásobné túžby po pravej reformácii či náprave Cirkvi, čoraz dôraznejšie prednášané na cirkevných snemoch v 15. storočí v Pise (1409), v Kostnici (1414 – 1418), v Bazileji (1431 – 1439) a vo Florencii (1439), boli počas 16. storočia značnou mierou uspokojené. Na hlavnom cirkevnom sneme v Tridente (1545 – 1563) samotná Cirkev rozhodne pristúpila k tak dlho očakávanej reformácii. Nastal veľký pokrok v náboženskom živote, o čom podávajú viditeľný dôkaz mnohí svätci, zdobiaci roky 16. a začiatok 17. storočia. V týchto dobách žili

takí velikáni svätosti, ako napríklad František Saleský, Vincent de Paul, Ján z Kríža, Tomáš z Villanovy, Ignác z Loyoly, František Xaverský, Stanislav Kostka, Filip Neri, Karol Boromejský, Ján z Boha, Terézia z Avily a iní.

Títo svätí, podobajúci sa jasným hviezdám na cirkevnej oblohe, žiarili vynikajúcimi cnosťami, veľmi horlivo a úspešne pracovali nielen na svojej spáse, ale aj na spáse veriaceho ľudu. Mnohé ich diela prešli rôznymi časovými búrkami až do súčasnosti a dodnes slúžia ako najvhodnejšie prostriedky pravej reformácie a duchovného obrodenia ľudského pokolenia.

K týmto hrdinom svätosti právom patrí aj svätý Alojz, milovaný patrón mládeže, ktorého život vám teraz chceme vyrozprávať, aby sme nielen mládež, ale všetkých čitateľov povzbudili k väčšej úcte k tomuto anjelskému mládencovi, a aby sme tak poukázali na to, aký úžasný je Boh vo svojich svätých.

I. diel – Vo svete

1. Alojzovo narodenie.

Anjelské dieťa

V severnom Taliansku, v úrodnej Lombardii, neďaleko mesta Mantova na peknej rovine leží mestečko Castiglione delle Stiviere. Tamojší zámok bol v druhej polovici 16. storočia sídlom castiglionského markíza Ferranteho Gonzágu, kniežaťa Rímskej ríše, ktorého rod už po dve storočia vládol v mantovskej zemi, ktorú dostali ako ríšske léno¹ a ktoré bolo od čias Karola V. lénom španielskej koruny.² Talianske kniežatá sa kvôli tomu často zdržiavali v Madride. Tu na dvore kráľa Filipa II. sa markíz Ferrante zoznámil s Martou, dcérou baróna Baltazára Taniho a dvornou dámou španielskej kráľovnej Alžbety.

24. júna 1566 uzavreli pred Božou tvárou manželský zväzok. Tento rok bol výnimočný aj tým, že nastúpením nového pápeža, svätého Pia V., sa stal jubilejným rokom. Niet pochyb,

¹ Išlo o pozemky, výsady alebo veci, ktoré v tom čase feudál za určitých podmienok prepožičiaval ich užívateľovi.

² Slávny a starý rod Gonzágovcov neskôr vstúpil do príbuzenstva s niektorými panovnickými rodinami. Napríklad Mária Lujza Gonzágová sa v roku 1645 stala manželkou poľského kráľa Vladislava VII. a po jeho smrti sa vydala za jeho nástupcu Jána Kazimíra. Jej sestra Anna sa v roku 1684 vydala za Eduarda Falckého, Eleonóra sa v roku 1657 stala manželkou cisára Ferdinanda III.

že sa budúci manželia o svojom sobáší poradili s Bohom; Ferrante bol príkladný kresťan a Marta vynikala nielen obdivuhodnou zbožnosťou, ale i štedrosťou k chudobným.

Obaja boli pre svoju vľúdnosť a láskavosť nadmieru obľúbení aj u svojich poddaných. Vzorný príklad panstva nabádal k dobru aj sluhov. Ferrante a Marta im naozaj išli príkladom. Hoci mali v zámku domácu kaplnku, každú nedeľu a vo sviatok chodievali na svätú omšu do farského chrámu, zasvätenému svätému Nazáriovi a Celzovi. Podľa nich sa riadili aj obyvatelia mestečka, starí i mladí. Každý si prial namiesto sedenia doma byť v Božom stánku spolu s milovaným panstvom.

Vďaka presným prameňom sme sa dozvedeli i to, že najskvostnejšou ozdobou markízy Marty bola milosrdná láska k blížnemu a nefalšovaná srdečná zbožnosť. Ako pravá kresťanka sa tešila na chvíľu, keď sa stane matkou. Priala si, aby sa jej syn – ak jej ho Boh požehná a bude to možné – venoval cirkevnej službe. Vravievala, že pre matku nemôže byť väčšej cti a radosti, ako keď sa jej syn ochotne odovzdá Bohu. A pani Marta o to aj sama každodenne žiadala Boha vrúcnyimi modlitbami. Jej túžba sa napokon naplnila, i keď príchod malého človečika na svet bol bolestivý a matka zaň takmer zaplatila životom. Pani Marta však ani v najväčšom nebezpečenstve nestratila vieru a dôveru v Boha. Sľúbila, že keď zachová jej synčeka pri živote, obetuje ho Panne Márii v slávnom pútnickom chráme v Lorete.

Lekári naznačovali, že dieťa ani matka bez zázraku neprežijú, no Boh vypočul Martine vrúcne prosby, ako aj modlitby jej manžela. V stredu, 9. marca 1568 večer, sa castiglionským zámkom rozľahol plač novorodeniatka, ktoré bolo svojím

príchodom na svet odovzdané Preblahoslavenej Panne Márii a ktoré sa neskôr malo stať obdivuhodnou nádobou milostí a krásnym vzorom čistoty a nevinnosti.³ Dieťa pri krste dostalo meno Alojz, ktoré sa v rode Gonzágovcov tešilo zvláštnej obľube. Jeho krst bol zapísaný do castiglionskej matriky farnosti s poznámkou: „Nech žije šťastne, nech žije bohumilo naveky k blahu človečenstva!“

O tom, že sa toto pranie vyplnilo, nám neskorší život svätca dáva jasné dôkazy.

Alojz sa už v najútlejšom veku líšil od iných detí. Vrávi sa, a dokladajú to aj hodnoverné rodinné správy, že ani neplakal, ale lásku a úctu všetkých si získaval vládňosťou a nežnosťou, ktoré sa na jeho tváričke zračili už v kolíske. Komorná, ktorej bolo dieťa zverené do zvláštnej opatery, s dojatím rozprávala, že sa jej zdá, akoby na rukách držala anjela, a nie pozemské dieťa.

Maličký Alojz, ktorý ešte ani nevedel rozprávať, už prejavoval zvláštnu lásku k chudobným. Keď videl žobráka, všelijakými posunkami a gestami nežných rúčok dával mamičke najavo, aby ho obdarovala. Markíza Marta potom častejšie dávala almužnu v prítomnosti alebo prostredníctvom malého synčeka Alojza, nad čím on prejavoval veľkú radosť. Tak to až doteraz robia múdri a zbožní kresťanskí rodičia, keď už od detstva vstúpajú svojim deťom lásku k blížnemu a núdznemu.

³ Svätý Alojz sa narodil dva roky po smrti svätého Ignáca z Loyoly, ktorého rádu sa mal neskôr stať ozdobou; rok po narodení svätého Františka Saleského, ktorému bol v mnohých cnostiach podobný; a tiež v deň, kedy Cirkev slávi pamiatku svätej Kataríny z Bologne, ktorej rozjímavé spisy Alojz veľmi rád čítal.

Dobrá matka Marta veľmi často označovala svojho miláčika znamením svätého kríža a do detskej pamäti mu ukladala najsvätejšie mená. Prvé slová, ktoré malý Alojz vedel vysloviť, boli Ježiš a Mária. A keď sa potom naučil *Otče náš* a *Zdravas'*, *Mária*, bolo jeho najväčšou radosťou modliť sa ich.

Markíza Marta s potešením pozorovala neobyčajný vývoj duševných schopností svojho drahého syna a zvlášť jeho obdivuhodnú zbožnosť. Postupne začínala tušiť, čím bude v dospelosti. Otca však toto synovo smerovanie veľmi netešilo. Prial si mať doma bojovníka, z ktorého by sa neskôr stal statočný panovník, preto mal v tomto ohľade viac zaľúbenia v druhorodenom synovi Rudolfovi.

2. Alojzovo detstvo v otcovskom dome

Markíz Ferrante skutočne nebol spokojný s tým, čo porozoval na svojom prvorodenom synovi, a zaumienil si, že najlepšie urobí, ak ho čoskoro zoznámi s vojenským životom. Príležitosť na seba nenechala dlho čakať.

Keď v roku 1571 Turci utrpeli porážku pri Lepante, rozhodli sa pomstiť, a tak prepadli španielske osady v severnej Afrike. Vo vojne, ktorá teraz vypukla medzi nimi a Španielskom, bol markíz Ferrante menovaný za veliteľa jedného oddielu vojska, najatého najmä v okolí Milána. Rozhodol sa, že do vojenského tábora v neďalekom meste Casalmaggiore pri rieke Pád vezme so sebou aj malého Alojza. Matke sa to veľmi nepáčilo, namietala, že Alojz, ktorý mal vtedy iba štyri roky, sa na takéto miesto nehodí a vojenskému cvičeniu asi málo porozumie.

„Porozumie tolko, koľko som porozumel, keď som bol v jeho rokoch,“ odpovedal pevne rozhodnutý markíz, „určite ho to bude tešiť. Už som mu zabezpečil malé vojenské brnenie, aké som sám mával v detských rokoch. Myslím si, že už teraz je nutné pestovať v ňom vojenského ducha. Náš syn musí robiť menu Gonzága česť.“

Hoci pani Marta nezdíľala s manželom rovnaký názor, predsa sa stalo podľa jeho vôle. Alojz, sprevádzaný svojím vychovávateľom Franciscom del Turcom, ktorého veľmi miloval